

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND ENVIRONMENTAL
SCIENCES OF UKRAINE
HRYHORIY SKOVORODA INSTITUTE OF PHILOSOPHY
VOLODYMYR-VOLYNSKY PEDAGOGICAL COLLEGE
NAMED AFTER A. KRYMSKIY
KYIV GYMNASIUM OF ORIENTAL LANGUAGES №1

PROCEEDINGS
OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

UKRAINE BETWEEN EAST AND WEST:
PROBLEMS AND PROSPECTS OF
INTERCULTURAL COMMUNICATION

(to the 150th anniversary of the birth of
Agatangel Krymskiy)

October 21-22, 2021

KYIV-2021

Україна між сходом і заходом: проблеми і перспективи міжкультурної комунікації (до 150-річчя від дня народження Агатангела Кримського): зб. матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., Київ, 21-22 жовтня 2021 р. – К., 2021. – 255 с.

Збірник укладено за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції «Україна між сходом і заходом: проблеми і перспективи міжкультурної комунікації (до 150-річчя від дня народження Агатангела Кримського)», що її провів гуманітарно-педагогічний факультет НУБіП України. У рамках конференції відбулися дискусії в контексті ретроспективного та перспективного погляду на творчість Агатангела Кримського. Багатогранність цієї тематики уможливорює осмислення даного феномену в різних контекстах, зокрема: мовознавчому, літературознавчому, історичному, філософському та психолого-педагогічному. Наповнення рубрик збірника синхронізовано з основними напрямками роботи конференції. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх, хто цікавиться життям і творчістю Агатангела Кримського.

The collection was compiled according to the materials of the International Scientific and Practical Conference — Ukraine between east and west: problems and prospects of intercultural communication (to the 150th anniversary of the birth of Agatangel Krymskiy) conducted by the Faculty of Humanities and Pedagogy of NUBIP of Ukraine. Within the conference framework, Krymskiy's legacy was discussed through the lens of the retrospective and perspective views. The versatility of this subject enables the understanding of this phenomenon in the different contexts, in particular the linguistics, literary criticism, historical, philosophical, and psychological-pedagogical. The collection headings are synchronized with the main directions of the conference. For scholars, teachers, postgraduate students, undergraduate students and for all, who are interested in the life and creativity of the Agatangel Krymskiy.

Редакційна колегія: Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (голова); Кондратюк В.М., канд. с-г. наук, доц., (співголова); Савицька І.М., канд. філос. наук, доц. (співголова); Культенко В.П., канд. філос. наук, доц.; (заст. голови); Матвієнко І. С., канд. філос. наук, доц. (секретар); Кравченко А.Г., канд. філос. наук, доц.; Харченко С.В., д-р філол. наук, доц.; Буцик І. М., канд. пед. наук, доц.; Овчаренко В.М., доц.; Додонова В.І., д-р філос. наук, проф.; Шкіль С.О., д-р філос. наук, проф.; Гольцов А. Г., д-р політ. наук, доц.; Гейко С. М., канд. філос. наук, доц.; Горбатюк Т.В., канд. філос. наук, доц.; Кичкирук Т.В., канд. філос. наук, доц.; Лаута О. Д., канд. філос. наук, доц.; Супрун А.Г., канд. філос. наук, доц.; Чорноморденко Д. І. канд. філос. наук, ст. викл.

Схвалено до друку на засіданні вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 3 від 23 жовтня 2021 року.

Тези подано в авторській редакції

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, покликання на них та інші відомості.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

© НУБіП України, 2021
© Автори, 2021

ЯКУШКО К. Г.	52
ENGLISH LESSON ACTIVITIES TO STUDY AGRICULTURE WHILE DEVELOPING FUTURE AGRONOMISTS' COMMUNICATION	

ЯРЕМЕНКО Н. В.	53
THE CLIL METHOD OF TEACHING ENGLISH TO STUDENTS OF TECHNICAL SPECIALITIES	

Секція 2
КУЛЬТУРНО-ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ ПРОСТОРИ ЗАХОДУ Й СХОДУ ТА
ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ Й МІЖНАРОДНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ

АСАТУРОВ С. К.	55
МІЖМОР'Є І ТРИМОР'Є ЯК ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ УКРАЇНИ (1991 – 2020 рр.)	

ГАССАБ О. В.	58
ВІДМІННОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА УРЯДОВИХ ПРОГРАМ КРАЇН ЗАХОДУ ТА БЛИЗЬКОГО І СЕРЕДНЬОГО СХОДУ СТОСОВНО ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЛЯ	

ГОНТАР В. Е.	59
ВІЧНА ВОРОЖНЕЧА: ПОНЯТТЯ «ПОЛІТИЧНОГО» КАРЛА ШМІДТА ТА ГЛОБАЛЬНА СУЧАСНІСТЬ.	

ДРОЗД І. А. <i>Науковий керівник: Кичкирук Т. В.</i>	61
ВПЛИВ КИТАЮ НА УКРАЇНУ	

ЗАПОРОЖЧЕНКО М. І. <i>Науковий керівник: Секунова Ю. В.</i>	62
«КИТАЙСЬКА РОСІЯ» ТА «ТАЙВАНСЬКА УКРАЇНА»: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ СИТУАЦІЙ	

ІЛЬЧЕНКО С. О. <i>Науковий керівник: Хвіст В. О.</i>	65
КУЛЬТУРНО-ГУМАНІТАРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ФРАНЦІЄЮ	

КОВАЛЕВСЬКИЙ В. О. <i>Науковий керівник: Кичкирук Т. В.</i>	66
УКРАЇНА – БУФЕРНА ДЕРЖАВА У СХІДНІЙ ЄВРОПІ МІЖ КРАЇНАМИ ЗАХОДУ ТА СХОДУ	

КОЛІНЬКО М. В.	67
КУЛЬТУРНЕ ВИЗНАННЯ ІНШОГО ЯК СТРАТЕГІЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	

МАНЖЕЛІЙ О. В.	68
ШКОЛА ОСВІТНЬОЇ ДИПЛОМАТІЇ – ПЕРШИЙ КРОК ДО УСПІХУ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ДИПЛОМАТА	

КОЛІНЬКО Марина Вадимівна
*доктор філософських наук, доцент,
Київський університет Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)*

КУЛЬТУРНЕ ВИЗНАННЯ ІНШОГО ЯК СТРАТЕГІЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Відкриття світу – найважливіший ресурс людяності. Розширення горизонтів домашнього світу, вихід за його межі, проникнення культурно Іншого у наше коло, прийняття нас в інших культурах створюють ландшафт міжкультурної проблематики, загострюють дискурс комунікативної соціальності. Культурно обумовлені відмінності приводять до особливого різновиду комунікації – міжкультурної, при якій комуніканти з різних культур використовують специфічні мовленнєві, соціокультурні практики і дискурсивні стратегії. Концепт Іншого є вузловим, системоутворюючим методологічним положенням у дослідницькій експлікації міжкультурної комунікації. Цей концепт впливає з традиційної інтерпретації Чужого. Інакшість, чужість може бути властивою домашньому світові, а може існувати за його межами. Взаємовідносини з Іншим трансформуються від неприйняття і відторгнення, втечі та байдужості до витлумачення й визнання.

Роздуми про міжкультурну комунікацію починаються з топосу Дому. Ядром побудови картини обжитого світу виявляється протиставлення Дому і Хаосу. Дім є втіленням традиційних уявлень про світ, про знайому, зрозумілу, освоєну людиною реальність. Домашній світ функціонує і як центр, оточений подальшими горизонтами, і як ґрунт, на якому надбудовуються подальші щаблі [1], він стає універсальною точкою відліку буття з Іншим. Отже, першим кроком міжкультурної комунікації є усвідомлення наявності Іншого. Б. Вальденфельс порівнює етнологію «домашнього» і «чужого світу», виокремлюючи зовнішню чужість як чужорідне, що відрізняється від внутрішньої чужості. Внутрішня чужість існує в межах простору знайомості, відгукується на аналогії нашого способу буття [2, р. 105]. Щодо внутрішньої чужості спрацьовують механізми загальної мови. Е. Гусерль малював схему чужості всередині домашнього світу як кільця різних відтінків сфери обізнаності, «яку я більш-менш добре знаю і в якій я більш-менш успішно можу порозумітися з моїми «сусідами»» [1, с. 79]. У домашньому світі Інший, навіть будучи Чужим, сприймається як частина нашого буття, він творить з нами історію, включений у спільні плани, у майбутнє. Тут стратегією розуміння Іншого є спроба вписати його в нашу картину світу, засвоїти. У такому процесі є суперечності. Б. Вальденфельс застерігає від такого бачення світу, коли в іншій культурі шукають модифікації власної, а у вторгненні Іншого – «моделізацію» власного досвіду, що підтверджує пріоритет власного. Перетворення недоступного «на доступне становить звуження іншості, яке у граничному випадку повного засвоєння підноситься до її зняття» [1, с. 82]. Філософ пропонує феноменологічний концепт «спільної території», де своє і чуже розпізнається у модусі відповіді. Відповідь, діалогізм як сутність комунікації у просторі «Між» артикулюють також М. Бубер, М. Бахтін.

Інший може не поділяти наших поглядів і традицій, відстоювати свої. Згадаємо Сартра, який застерігає від розгляду Іншого як такого, хто з'являється і необхідно присутній в моєму бутті-з. Інший живе в своїй системі культурних координат. Зустріч з ним стає одночасно і прагненням до відкриття свого зрозумілого світу в людині, тугою за домашнім простором, і відчуттям втрати безпеки, улаштованості. Уявлення про домашній світ будуються не тільки на впізнаванні близького, але і розрізненні, а також виключенні Іншого. То ж другий крок міжкультурної комунікації - спроба прийняття відмінності Іншого.

Виявлення меж між своїм та іншим відбувається впродовж всієї історії людства. У традиційних суспільствах Інший подається як чужий, далекий, не справжній, навіть ворог.

Цікавою ілюстрацією є ставлення древніх китайців до менш цивілізованих спільнот. Серединне царство – це гармонійний і збалансований центр світу, а варвари розташовувалися у зовнішній периферійній зоні з нестабільним співвідношенням енергій інь і ян, тому сприймалися як хаотичні і деструктивні, їх звички, пози, страви і одяг, незрозуміла мова викликали побоювання і відторгнення. Їх навіть поділяли на приготованих (ті, що відвідували цивілізований простір і контактували з китайцями) і сирих (ті, що відкидали будь-які контакти). В цьому контексті Ж.-П. Сартр артикулює зустріч з Іншим як конфлікт, Б. Вальденфельс визначає реакцію на нього як перетерплювання і поранення. Зняття чужості Іншого може відбутися, якщо ми інтерпретуємо його не як об'єкт, який має підкорятися нашим правилам, а як комунікативну ситуацію. На відміну від Чужого Інший продуктивний тим, що позбавляє нас жаху, залишаючи інтерес. Він розглядається як ближній, а відносини з ним як онтологічна необхідність, за думкою М. Бубера.

Немає особистості без присутності інших, немає ідентичності без інакшості. Якщо спільнота відкидає соціальну гру зустрічі з іншою культурою, спільнотою, формує агресивні та руйнівні стосунки, це призводить до трагічних наслідків, які ми бачимо в Білорусі та Росії.

Сприйняття суб'єкта в просторі спів-буття з Іншим є важливою антропологічною настановою, яка дозволяє прокласти місток до роздумів про місце України у цивілізаційному просторі, про трагедію українського сходу, що опинився за межами цього простору. Отже, третій крок міжкультурної комунікації – пошук спільного смислового простору з урахуванням культурних відмінностей і особливостей комунікантів.

Міжкультурна комунікація реалізується в процедурах ознайомлення з Іншим, організації діалогу, пошуку перетину культурних смислів. Визначення різних позицій, побудова діалогу між представниками різних культур призводить до формування загального міжкультурного дискурсу, де досвід Іншого постає соціокультурною і антропологічною цінністю, а його пізнання відкриває можливості для конструювання нових соціальних відносин.

Література

1. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. Київ: ППС-2002, 2004. 206 с.
2. Kolinko M. Topology of the Other: Boundaries as a Means of Space Cosmisation. *Philosophy and Cosmology*. – Kyiv: International Society of Philosophy and Cosmology, 2020. – V. 24. – P. 99-112.

МАНЖЕЛІЙ Оксана Володимирівна,

*заступник директора з навчально-виховної роботи
учитель-методист української мови та літератури,
відмінник освіти України,
керівниця Школи освітньої дипломатії,
Київська гімназія східних мов №1
(м. Київ, Україна)*

ШКОЛА ОСВІТНЬОЇ ДИПЛОМАТІЇ – ПЕРШИЙ КРОК ДО УСПІХУ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ДИПЛОМАТА

Наприкінці березня 2021 року Міністерство закордонних справ України вперше в історії нашої держави ухвалило Стратегію публічної дипломатії, у якій сформульовано 7 напрямів діяльності для просування позитивного іміджу України, серед яких важливе місце посів науково-освітній напрям.